

INFORMACE

květen 2004

Vydává Společnost pro duchovní hudbu, Kolejni 4, 160 00 Praha 6, tel.:
220181710 email: kub@sdh.cz nebo kancelar@sdh.cz

EDITORIAL

Toto číslo Informací je věnováno stým výročí. V roce 1904 došlo u nás (v Rakousku-Uhersku) ke dvěma závažným událostem. Prostřednictvím časopisu Cyrill se naší chrámové hudební veřejnosti dostal text mota proprio „Tra le solecitudini“, které se na dlouhá desetiletí stalo normou veškerého cyrilského snažení a chrámovou hudbu u nás významně ovlivnilo. Jeho text je poměrně dobře znám, můžete jej mj. najít na webu SDH. Ale předmluva k němu je opravdu pěkně šířavý louh, takže se, pokud je mi známo, od onoho roku 1904 až do dnes nikde nepublikovala. Přetiskujeme ji tedy v doslovném znění podle Cyrilla. Slova sv. Pia X. ještě platí? Už zase platí? Posuďte sami a srovnajte s praxí.

Zdálo by se, že s liturgickou reformou Druhého vatikánského koncilu myšlenky sv. Pia X. o roli a podobě hudby při liturgii beznadějně zastaraly a padly pod stůl. Mnozí z Vás se určitě setkali s velmi odmítavými reakcemi liturgů, pokud jste se pokoušeli některými citacemi mota proprio argumentovat, možná jste byli dokonce označeni za předkoncilní zpátečnické staromilce.

Leč autentická vyjádření „Říma“ hovoří jinak. Už to není „jen ten Ratzinger“, o jehož textech, které můžete najít na našem webu nebo si o ně napsat redakci, psal v minulém čísle Tomáš Slavický. Jan Pavel II. napsal také dopis. Vlastnoruční (chirografo). Jeho pracovní překlad dnes uveřejňujeme, zatím s vynechanými odkazy na další dokumenty. A myslím, že jeho přečtení Vás mnohé povzbudí.

Před sto lety rovněž zemřel Antonín Dvořák. Jeho duchovní tvorba, která přežívá na našich kůrech, není sice příliš rozsáhlá, ale kterého chrámového hudebníka jeho „Lužanská“ někdy neoslovila! SDH se sice nepřidalo do záplavy letošních „dédurek“, ale k mistrově počtě jsme načasovali vyvrcholení naší skladatelské soutěže. O její závěrečné přehlídce 2.5. v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha přinášíme v Informacích informaci a budeme z ní ještě dlouho čerpat inspiraci, poučení o začátečnických chybách, ale i hrdost na to, že jsme to zvládli, a jistotu, že oslovit současné tvůrce přece jenom jde.

Připravujeme pilně letní školu duchovní hudby Convivium. Najdete zde nejen informace, ale i povídání našeho tajemníka Ondřeje Sochy o tom, jak se shání lektoři.

Jiří Kub

MOTU PROPRIO (ÚVOD)

(z vlastního podnětu vydané nařízení)
svatého Otce Pia X. o posvátné hudbě
(Z vlaštiny přeloženo.)

Mezi starostmi úřadu pastýřského nejen tohoto nejvyššího Stolce, na nějž z nevyzpytatelného řízení Prozřetelnosti, ač nehodni jsme byli povoláni, ale i každé jednotlivé provincie církevní jest zajisté starost, aby udržen a rozmnožen byl lesk domu Božího, kde slaví se vznešená tajemství víry a kde lid křesťanský se shromažďuje, by přítomen byl oběti mše svaté, by klaněl se vznešené svátosti Těla Páně a spojil se společnou modlitbou církve při veřejných a slavných obřadech liturgických. Nic tedy nemá se v té době dít, co by rušilo neb jen zmenšovalo zbožnost a úctu věřících, nic, co by dalo odůvodněnou příčinu k nelibosti neb k pohoršení, nic, obzvláště co by přímo odporovalo patřičné posvátnosti svatých obřadů a co proto je nedůstojno domu modlitby a velebnosti Boží.

Nechceme podrobně zmiňovati se o nepřístojnostech, které ve věci té se mohou přihoditi. Pozornost naše obrácena jest nyní k jedné z nejvšeobecnějších, kterou převelmi nepadno jest vykoření a která bohužel vyskytuje se nezdědka i tam, kde vše jiné hodno jest největší chvály, totiž krása i ozdoba chrámu, nádhera i svědomitý pořádek obřadů, četný počet duchovních, důstojnost i zbožnost těch, kteří svaté úkony slaví. Jest to zneužívání zpěvu a hudby posvátné. A zajisté, jednak proto, že umění toto přirozeností svojí je nestálé a proměnlivé, jakož i proto, že krasochuť i zvyky během času pomalu se mění, dále, že na umění posvátné zhoubný vliv má umění světské i theatrální, i proto, že právě hudba zálibu působí, kterou ne vždycky lze v patřičných mezích udržeti, a že posléze ve věci té jsou mnohé předsudky, jež snadno se vloudí a pak tvrdošijně se udržují i u osob vlivu plných a zbožných; z těch tedy rozličných důvodů a příčin pochází ustavičná náklonnost uchýliti se od pravého směru ustanoveného cílem, pro který umění k službě Boží (kultu) je připuštěno, kterýžto směr dosti jasně vyjádřen jest v kanonech církevních, v nařízeních koncilů všeobecných i provinciálních, v předpisech častěji vydaných posvátnými kongregacemi římskými a samými papeži Našimi předchůdci.

S pravým uspokojením duše Naší a s povděkem uznáváme mnoho dobrého, které v té věci se stalo v posledních letech v tomto Našem vznešeném městě Římě a ve mnohých chrámech vlasti Naší, zvláště pak ale u některých národů, kde muži výborní a horliví o čest Boží, se schválením této svaté Stolice pod řízením biskupů spojili se v kvetoucí sdružení a přivedli k plné cti posvátnou hudbu téměř v každém jejich chrámu i kapli.

Toto dobré však daleko ještě není společné všem; hledíce pak ku Naší vlastní zkušenosti jakož i poznávající mnohé stesky, jež ze všech stran Nás došly v tom krátkém čase, co zalíbilo se Pánu Nás, toho nehodné, k nejvyšší moci papežské povolati, nemíníme dlouho odkládati, nýbrž pokládáme to za Svou první povinnost, abychom ihned pozdvihli hlasu ku pokárání a odsouzení všeho, co při výkonech obřadných a předepsaných úkonech církevních vidíme odchylovati se od zmíněné pravé normy. Ježto v pravdě jest Naší nejvšelejší touhou, aby pravý duch

křesťanský, opět všemožně rozkvetl a u všech věřících se udržel, nutno jest přede vším ostatním, abychom starali se o posvátnost a důstojnost chrámu, kde právě věřící se shromáždí, aby osvojili si ducha toho z prvního a neopomíjitelného pramene, jenž jest činné spoluúčastenství na svatosvatých tajemstvích a na veřejné i slavné modlitbě církve.

Marným a pošetilým jest doufat, že k tomu cíli na nás sestoupí hojně požehnaní s nebe, jestli naše chování k Nejvyššímu, místo aby s úctou vystupovalo k nebi ve vůni příjemné, dá do ruky Pánovy dutky, by opětně Božský Spasitel zahnal z chrámu jeho nehodné znesvěcovatele.

Pročež, aby nikdo nemohl od nynějška se vymlouvat, že nezná jasně povinnosti své, a aby odstraněna byla veškerá nejistota ve výkladu některých věcí, které již byly porušeny, uznali jsme za prospěšné přidati v krátkosti ty zásady, kterými řídí se hudba posvátná při úkonech bohoslužebných, a sebrati v jeden všeobecný celek hlavní předpisy církve proti rozšířenějším nepřístojnostem ve věci té. A proto z vlastního popudu a jisté vědomosti uveřejňujeme přítomnou Svoji Instrukci, které jako zákoníku právnímu hudby posvátné (codici juridico musicae sacrae) chceme z plné Naší autority apoštolské by dána byla platnost zákona, ukládající všem tímto přítomným Naším listem co nejsvědomitější jeho zachovávání.

Dopis Jana Pavla II. ke 100. výročí Motu proprio „Tra le sollecitudini“ o posvátné hudbě.

Můj předchůdce svatý Pius X. vydal „pobádán živou touhou uchovávat a podporovat výzdobu domu Božího“, před sto léty Motu proprio Tra le sollecitudini, které bylo zaměřeno na obnovu posvátné hudby při liturgických obřadech. Tím, že je prezentoval „jako právní kodex posvátné hudby“ chtěl poskytnout konkrétní směrnice v tomto živém liturgickém oboru. I takový zásah zapadal do programu jeho pontifikátu, který shrnul do hesla „Instaurare omnia in Christo“.

Sté výročí dokumentu mi poskytuje příležitost připomenout důležitou funkci posvátné hudby, kterou sv. Pius X. představuje jako prostředek povznesení ducha k Bohu, ale i jak cennou pomoc věřícím „v aktivní účasti na přesvatých tajemstvích a na veřejné a slavnostní modlitbě církve.

Zvláštní pozornost, kterou je třeba věnovat posvátné hudbě, připomíná svatý pontifik, vyplývá z faktu, že je „nedílnou součástí slavné liturgie, podílí se na jejím všeobecném cíli, jímž je oslava Boha a posvěcení a vzdělání věřících“. Tím, že vysvětluje a vyjadřuje hluboký smysl posvátného textu, s nímž je intimně spojena, je schopna dosáhnout toho, že týž text je mnohem účinnější, aby věřící byli ... lépe disponováni na přijetí plodů milosti, jež jsou vlastní slavení přesvatých tajemství“.

2. Tuto formulaci problému převzal II. Vatikánský koncil v 6. kapitole konstituce Sacrosanctum Concilium o posvátné liturgii, kde se jasně připomíná role posvátné hudby v církvi: „Církevní hudební tradice představuje nedocenitelný poklad, který vyniká nad ostatní umělecké projevy především tím, že je to

bohoslužebný zpěv, vázaný na slova liturgie, a tak tvoří nezbytnou nebo integrující součást slavné liturgie.“. Koncil kromě toho připomíná, že bohoslužebnému zpěvu vyslovilo velkou chválu Písmo svaté a také svatí otcové a římská papežové, kteří v poslední době, v čele se svatým Piem X. výstižně objasnili, jak má liturgická hudba sloužit bohoslužbě“.

Vždyť církev pokračující ve starobylé biblické tradici, které se držel sám Pán i apoštolé (srov. Mt 26, 30; Ef 5, 19; Kol 3, 16), podporovala zpěv při liturgických slavnostech a podávala podle tvořivosti každé kultury úchvatné příklady hudebního zpracování a výkladu posvátných textů jak v západních tak ve východních obřadech.

Moji předchůdci věnovali této citlivé oblasti stálou pozornost a proto připomínali základní principy, jimiž musí být prodchnuta tvorba i provádění posvátné hudby, zvláště té, která je určena pro liturgii. Kromě papeže svatého Pia X. je třeba připomenout mimo jiné papeže Benedikta XIV. s encyklikou Annus qui, Pia XII. s encyklikami Mediator Dei a Musicae sacrae disciplina a konečně Pavla VI. s vynikajícími výroky, které proslavil v mnoha vystoupeních.

Otcové Druhého vatikánského koncilu neopomněli znovu zdůraznit tyto zásady s přihlédnutím k jejich uplatnění ve změněných dobových podmínkách. Učinil tak v šesté zvláštní kapitole konstituce Sacrosanctum Concilium. Pavel VI. se pak postaral o to, aby tyto zásady byly převedeny do konkrétních norem, zejména v instrukci Musicam sacram, kterou vydala s jeho schválením tehdejší posvátná kongregace pro obřady. Aby se podporoval na tomto poli rozvoj, který by byl na výši liturgicko-hudební tradice církve a v souladu s požadavky liturgické reformy, je třeba stále se opírat o tyto inspirované zásady koncilu. Text konstituce Sacrosanctum Concilium, v němž se konstatuje, že církev „schvaluje všechny formy pravého umění, pokud mají náležitě vlastnosti, a přijímá je do liturgie“ nachází měřítko oněch náležitých vlastností v článcích 50-53 výše zmíněné instrukce Musicam sacram.

3. I já jsem při různých příležitostech připomínal cennou funkci a velkou důležitost hudby a zpěvu pro aktivnější a intenzivnější účast na liturgických slaveních a zdůrazňoval jsem nutnost „očistit kult od stylových rozvláčeností, od zastaralých výrazových forem, od povrchních melodií i textů, jež málo odpovídají velikosti úkonu, který je slaven“, aby se zajistila důstojná a dobrá forma liturgické hudby.

V tomto výhledu, ve světle učitelského úřadu sv. Pia X. a svých předchůdců a bera zvláště v úvahu prohlášení Druhého vatikánského koncilu, chci znovu předložit základní zásady pro tento důležitou oblast života církve s úmyslem dosáhnout toho, aby liturgická hudba vždy více odpovídala své specifické funkci.

4. Ve stopách učení sv. Pia X. a Druhého vatikánského koncilu, je třeba především zdůraznit, že hudba určená pro posvátné obřady musí mít za výchozí bod svatost: „bude tím posvátnější, čím těsněji bude spjata s liturgickým děním“. Právě proto „ne všechno, co existuje mimo chrám (profanum), je způsobilé překročit jeho práh“, tvrdil moudře můj ctihodný předchůdce Pavel VI., když komentoval dekret Tridentského koncilu a upřesňoval, že nemá-li instrumentální a

vokální hudba smysl pro modlitbu, důstojnost a krásu, sama si uzavírá vstup do oblasti posvátného a náboženského. Na druhé straně sama kategorie „posvátné hudby“ doznala dnes takové rozšíření významu, že zahrnuje repertoár, který nemůže vstoupit do slavení liturgie, aniž by znásilňoval jejího ducha a její pravidla.

Reforma, kterou provedl sv. Pius X., měla zvláště na zřeteli očistění církevní hudby od poskvnění divadelní světskou hudbou, která v mnoha zemích zamořila repertoár a liturgickou hudební praxi. Také v naší době je třeba zamýšlet se pozorně nad tím, jak jsem vyzdvihl v encyklice Ecclesia de Eucharistia, že ne všechny projevy figurativního umění a hudby jsou s to „náležitě vyjádřit Tajemství, jež církev účtává v plnosti víry“. Proto nemohou být všechny hudební formy považovány za vhodné pro liturgické slavení.

5. Ještě jedna zásada vyhlášená sv. Piem X. v Motu proprio Tra le sollecitudini, zásada ostatně úzce spojená s předešlou, je dobrá forma. Žádná hudba nemůže tedy být určena pro slavení posvátných obřadů, není-li „opravdovým uměním“ schopným mít onu účinnost, „které chce církev dosáhnout tím, že zařazuje do své liturgie umění tónů“.

A přesto taková kvalita sama o sobě nestačí. Liturgická hudba musí totiž odpovídat svým specifickým požadavkům: musí úplně srůst s texty, které prezentuje, musí být v souladu s liturgickou dobou a příležitost, ke které je určena, musí být v souladu s úkony, které obřad předkládá. Různé liturgické příležitosti totiž vyžadují svůj vlastní hudební výraz, který v příhodný čas dá vzniknout vlastní povaze určitého obřadu, tu tím, že vyhláší Boží podivuhodné skutky, jindy zase tím, že vyjadřuje chválu, prosbu nebo také smutek, protože člověk zakoušívá přes zkušenost, kterou víra otevírá výhledu křesťanské naděje, i bolest.

6. Zpěv a hudba, jaké požaduje liturgická reforma – a je dobré to zdůraznit – musí také odpovídat oprávněným požadavkům přizpůsobení a inkulturace. Nicméně je jasné, že každá novinka v této choulostivé oblasti musí respektovat obecná kritéria, jako vyhledávání hudebních výrazů, které odpovídají potřebnému zapojení celého shromáždění do slavení a které se zároveň vyhýbají jakýmkoliv ústupkům lehkomyšlnosti a povrchnosti. V zásadě je stejně třeba vyhnout se oněm formám elitářským formám inkulturace, které zavádějí do liturgie starobylé nebo současné skladby, které snad mají uměleckou hodnotu, ale příliš se spoléhají na téměř nepochopitelné výrazové prostředky.

V tomto smyslu sv. Pius X. poukázal – s použitím termínu univerzálnost - na další požadavek hudby určené pro kult: „I když je dovoleno každému národu – poznamenával – užívat při církevních skladbách oněch zvláštních forem, které jaksi tvoří odlišný ráz jeho vlastní hudby, přece mají být podřízeny hlavním rysům posvátné hudby takovým způsobem, aby nikdo z jiného národa při jejich poslouchání neměl nepříznivý dojem /16/. Jinými slovy, posvátné prostředí liturgické slavnosti se nikdy nesmí stát laboratoří, kde se konají experimenty nebo kde se provádějí skladby vybrané bez pozorného prověřování.

7. Mezi hudebními výrazy, jež více odpovídají kvalitám požadovaným pojmem posvátné hudby, zvláště oné liturgické, zaujímá zvláštní místo gregoriánský zpěv. Druhý vatikánský koncil jej uznává „za zpěv vlastní římské liturgii“. Sv. Pius X.

poukázal na to, jak jej církev „zdedila od dávných otců“, jak ho „žárlivě střežila během staletí ve svých liturgických kodexech“ a že jej dosud „předkládá věřícím“ jako zpěv jí vlastní tím, že jej považuje „za svrchovaný vzor posvátné hudby“. Gregoriánský zpěv tedy je i nadále prvkem jednoty římské liturgie.

Jak již sv. Pius X. tak i Druhý vatikánský koncil uznává, že „jiné druhy posvátné hudby, a zvláště polyfonie, nemají být vylučovány ze slavení bohoslužeb“. Je proto třeba velmi pečlivě vážit nové hudební projevy, aby se vyzkoušela možnost vyjádřit také jejich prostřednictvím nevyčerpatelné bohatství Tajemství, které liturgie předkládá, a napomáhat tak aktivní účasti věřících na jejím slavení.

8. Význam uchovávání a rozmnožování staletého dědictví církve jí dovádí k tomu, aby brala úplně vážně specifickou pobídku konstituce Sacrosanctum Concilium: „Neúnavné úsilí ať je věnováno povznesení pěveckých sborů, zvláště při katedrálách.“ Rovněž instrukce Musicam sacram upřesňuje služební úkol scholy: „Zvláštní zmínku zasluží pro svou liturgickou službu chór neboli chrámový sbor a schola cantorum. Jeho úkol nabyl podle předpisů posvátného sněmu o liturgické obnově také větší důležitosti a závažnosti. Jemu totiž náleží pečovat o patřičné provedení částí jemu vlastních podle různých druhů zpěvu a podporovat činnou účast věřících na zpěvu. Proto ... chrámové sbory a scholy cantorum ať existují a ať jsou pilně podporovány hlavně při katedrálách a jiných větších kostelích i v seminářích a řeholních studijních domech.“ Úkol scholy tedy nezmizel: vždyť koná ve shromáždění roli vedení a podpory zpěvu a v určitých chvílích liturgie má svoji zvláštní úlohu.

Z dobré souhry všech – celebrujícího kněze a jáhna, akolytů a ministrantů, lektorů, žalmisty, scholy cantorum, hudebníků, kantora, a shromáždění – vyvěrá ono správné duchovní klima, které činí liturgickou příležitost opravdu intenzivní, plodnou a sdílenou. Hudební aspekt liturgických slavení tedy nesmí být ponechán improvizaci ani svévoli jednotlivců, ale musí být svěřen dobře sehnámu vedení, které jako významný plod liturgické formace respektuje příslušné normy a kompetence.

9. Naléhavost podpory solidní formace jak pastýřů tak věřících laiků je vnímána i na tomto poli. Sv. Pius X. zvláště naléhal na hudební výchovu kleriků. V tomto smyslu i Druhý vatikánský koncil připomíná a zdůrazňuje: „V seminářích, noviciátech a učilištích mužských i ženských řeholí a v ostatních katolických ústavech a školách ať se klade důraz na hudební vzdělání a praxi.“ Tato směrnice ještě stále čeká na své plné uskutečnění. Považuji proto za vhodné znovu ji připomenout, aby budoucí pastýři mohli získat patřičnou vnímavost také na tomto poli.

V takovém výchovném díle mají zvláštní úlohu školy posvátné hudby; sv. Pius X. nabádal k tomu, aby byly podporovány a rozvíjeny a Druhý vatikánský koncil doporučuje, aby byly zřízeny všude tam, kde to přichází v úvahu. Konkrétním plodem reformy sv. Pia X. bylo zřízení „Vyšší papežské školy posvátné hudby“ v Římě v roce 1911, osm let po Motu proprio, která se později stala „Papežským institutem posvátné hudby“. Vedle této již téměř stoleté, akademické instituce,

kteřá podává a podává církvi kvalifikovanou službu, bylo zříceno v místních církvcích tolik jiných škol, které zasluhují podporu a rozvoj kvůli lepšímu poznání a provádění dobré liturgické hudby.

10. Protože církev vřdycky uznává a podporovala pokrok v umění, nesmí překvapovat, že kromě gregoriánského zpěvu a polyfonie připouští k liturgickým slavnostem také modernější hudbu, jen když respektuje jak liturgického ducha tak pravé hodnoty umění. Proto je dovoleno církvcím různých národů „ony zvláštní formy, které tvoří jistým způsobem specifický charakter jim vlastní hudby“ zhodnocovat ve skladbách určených pro kult. V linii mého svatého předchůdce a v linii, kterou stanovila nedávná konstituce Sacrosanctum concilium, jsem i já chtěl vytyčit prostor pro přínos nové hudby tím, že jsem zmínil vedle inspirovaných melodií gregoriánského chorálu „tolik často velkých autorů, kteří se měřili s liturgickými texty mše svaté“.

11. Minulé století s obnovou, kterou způsobil Druhý vatikánský koncil, zažilo zvláštní rozvoj lidového náboženského zpěvu, o němž Sacrosanctum concilium říká: „Lidový náboženský zpěv je třeba promyšleně podporovat. Jde o to, aby při soukromých a veřejných pobožnostech i přímo při liturgických úkonech mohly ... znít hlasy věřících“. Takový zpěv se ukazuje zvláště vhodným k účasti věřících nejen na pobožnostech „podle směrnic a předpisů“, nýbrž i v liturgii samé. Vřdyt lidový zpěv tvoří „pouto jednoty a radostný výraz modlícího se společenství, podporuje vyznávání jediné víry a dává velkým liturgickým shromážděním nesrovnatelnou a usebranou slavnostnost“.

12. Co se týká liturgických hudebních skladeb, přijímám za svůj „obecný zákon“, který sv. Pius X. formuloval těmito slovy: „Chrámová skladba je tím posvátnější a liturgičtější, čím více se blíží svým rytmem, svou inspirací a svou lahodou gregoriánské melodii, a tím méně je hodna chrámu, čím více se vzdaluje od tohoto svrchovaného vzoru“. Evidentně nejde o to kopírovat gregoriánský zpěv, jako spíše dosáhnout toho, aby nové skladby byly proniknuty tímž duchem, který podnítl onen zpěv a krok za krokem jej modeloval. Pouze umělec, který má hluboký sensus Ecclesiae, se může snažit vnímat a převádět do melodie pravdu Tajemství, které se slaví v liturgii. V tomto směru jsem napsal v Listu umělcům: „Kolik posvátných skladeb bylo složeno během staletí osobami hluboce proniknutými smyslem pro tajemství! Nesčetní věřící živili svou víru melodiemi, jež vytryskly ze srdcí jiných věřících a staly se součástí liturgie nebo aspoň velmi platnou pomocí jejimu důstojnému průběhu. Víra ve zpěvu zakouší jakoby překypující radost, lásku a důvěryplné čekání na spásonosný Boží zásah“.

Je tedy nutné znovu a hluboce promyslet zásady, které musí být základem přípravy a šíření kvalitního repertoáru. Jen takový hudební výraz, který služí náležitým způsobem vlastnímu cíli liturgie, jímž je „oslava Boha a posvěcení věřících“, bude možno schválit a připustit.

Vím dobře, že i dnes je dost skladatelů schopných poskytovat v tomto duchu svůj nezbytný přínos a svou kompetentní spolupráci pro růst hudebního bohatství ve službě liturgie, která je prožívána stále intenzivněji. Jim patří má důvěra, spojená s co nejsrdčnějším vybídnutím, aby udělali všechno pro rozšíření

repertoáru skladeb, jež by byly odpovídaly vznešenosti slavených tajemství a zároveň by odpovídaly dnešní době a současné vnímavosti.

13. Nakonec bych ještě rád připomněl to, co sv. Pius X. zařídil na úrovni konkrétních opatření, aby napomohl k uskutečnění směrnic vytyčených v Motu proprio. Obrátil se na biskupy a předepisoval, aby zřídili ve svých diecézích „zvláštní komisi ve věcech posvátné hudby opravdu kompetentních osob“. Kde byly tyto papežské směrnice uvedeny do praxe, tam plody nechyběly. V současné době existuje mnoho národních, diecézních a mezidiecézních komisí, jež poskytují svůj cenný přínos přípravě místních repertoárů tím, že se snaží uskutečňovat rozlišování, které bere v úvahu kvalitu textů a melodií. Přejí si, aby v tom biskupové pokračovali a podporovali úsilí těchto komisí tím, že budou v pastoraci podporovat jejich působnost.

Ve světle zkušeností, které uzrály v těchto letech, žádám kongregaci pro posvátný kult a svátostnou kázeň, aby zesílila pozornost, podle svých institucionálních zaměření na oblast posvátné liturgické hudby, aby se lépe zajistilo plnění důležitého úkolu uvést do pořádku posvátnou liturgii a podporovat ji. Ať využije kompetencí různých komisí a specializovaných institucí na tomto poli, jakož i přínosu Papežského institutu posvátné hudby. Je totiž důležité, aby hudební skladby užívané při liturgických slavnostech odpovídaly měřítkům vhodné vyhlášeným sv. Piem X. a moudře rozvíjeným jak Druhým vatikánským koncilem, tak i následujícím učitelským úřadem církve. V tomto směru mám naději, že také biskupské konference provedou pečlivou prověrku textů určených pro liturgický zpěv a budou věnovat zvláštní pozornost hodnocení a šíření melodií, které jsou opravdu vhodné pro posvátné užívání.

14. Stále ještě na praktické úrovni, Motu proprio, jehož sté výročí nadchází, se zabývá také otázkou, jaké hudební nástroje se mají užívat v latinské liturgii. Mezi nimi bez váhání vyzdvihuje píšťalové varhany a stanoví vhodná pravidla pro jejich užívání. Druhý vatikánský koncil plně přejal důraz mého svatého předchůdce a stanovil: „Píšťalové varhany ať jsou v latinské církvi ve velké úctě jako tradiční hudební nástroj. Jejich zvuk dovede dodat církevním obřadům podivuhodný lesk a mocně povznést mysl k Bohu a k nebeským věcem“.

Nicméně musí se brát v úvahu skutečnost, že současné skladby užívají často odlišné hudební formy, které mívají rovněž svou důstojnost. Nakolik jsou pomoci pro modlitbu církve, mohou se ukázat jako cenné obohacení. Je však třeba bdít nad tím, aby užívané nástroje byly vhodné pro posvátné užívání, aby odpovídaly důstojnosti chrámu, aby byly s to podporovat zpěv věřících a aby prospívaly jejich vzdělání.

15. Je mým přáním, aby připomínka stého výročí Motu proprio Tra le sollecitudini, na přímlovu jeho svatého autora spolu s přímlovou svaté Cecílie, patronky posvátné hudby, byla povzbuzením a podnětem všem, kteří se zabývají tímto důležitým aspektem liturgických slavení. Ti, kteří se věnují pěstování posvátné hudby tím, že se věnují s novým nadšením oblasti tak životního významu, budou přispívat ke zrání duchovního života Božího lidu. Věřící ze své strany tím, že vyjadřují harmonickým a slavnostním způsobem svou víru zpěvem, budou

zakoušet stále hlouběji její bohatství a budou zaměřovat své úsilí na to, aby transformovali její podněty do každodenního života. Tak se bude moci dosáhnout díky svornému nasazení pastýřů, hudebníků a věřících toho, co konstituce Sacrosanctum Concilium kvalifikuje jako pravý „cíl posvátné hudby“, totiž „oslava Boha a posvěcení věřících“.

Kéž je i v tom příkladem a vzorem Panna Maria, která v Magnificat dokázala jedinečným způsobem opěvovat divy, které Bůh činí v lidských dějinách. S tímto přáním uděluji všem s láskou své požehnání.

Dáno v Římě u sv. Petra 22. listopadu, na památku sv. Cecílie, roku 2003, šestadvacátého roku pontifikátu

Jan Pavel II.

Gregoriánský chorál

„Vedle mnichů, kteří po celý život zůstávají v cele, aby se v mlčení, modlitbě, postu a práci stále více otevírali Bohu, existovali v antice a v raném středověku i mniši, kteří považovali za svůj ideál být stále na cestě. Chápali sebe sama jako poutníky, jako cizince v tomto světě.“

Anselm Grün, benediktinský mnich¹

Barbaři ze severu

Na rozvalinách římského impéria vznikají koncem 5. století jednotlivá barbarská království². Antická vzdělanost souvisle přežívá snad jen v půdorysech klášterů a v perech písařů-opisovačů. Nově vznikající západní mnišské komunity v mnohém přesahují náboženský rámec, neboť i v oblastech myšlení, vzdělání, umění, ekonomiky a techniky zastávají významnou roli. „Ecce quam bonum et quam iucundum, habitare fratres in unum.“³

Od úst k uším

„Pokud se písně nezpívají a nejsou v paměti zpěváků a nejsou zapsány, jsou zapomenuty.“ Takto si povzdechl sv. Isidor, biskup sevillský, kterého jeho současníci považovali za „nejučenějšího člověka moderní doby“. Co tím chtěl vyjádřit? Existovalo již tolik repertoáru, že nebylo v silách mnichů si vše zapamatovat, či chtěl vyjádřit určitý úpadek a interpretační nepřesnosti, nebo snad jen prorocky předjímal ještě neexistující vrcholné kompozice gregoriánského chorálu? Jisté je, že hudba synagog a chrámů se nezapisovala.

Stejně tak římsko-francký repertoár karolinské reformy poloviny osmého století. Ve svých počátcích, ještě než byl zapisován, se tradoval ústně, stejně jako

lidová píseň, která se takovým způsobem předává vlastně dodnes. V období prvního tisíciletí, kdy byl chorální repertoár běžný, měli mniši takový paměťový potenciál, že znali nazpaměť celý žaltář. To usnadňovalo zapamatování melodií. Pokud se paměť opřela o pozdější neumatické zápisy, mohla i nadále přetrvávat alespoň částečně ústní tradice. Neumované rukopisy totiž užívali převážně kantoři v klášterních a biskupských školách při výuce.

Karolinská renesance

Značný rozmach romanizace⁴ života ve Francké říši probíhá za období panování Karla Velikého. Tento panovník, který se považoval především za krále Franků, byl v Římě roku 800 korunován na římského císaře. Na dvoře Karla Velikého se pěstovala řecká a latinská poezie, vznikají nová skriptoria, liturgické texty se zaznamenávají novým písmem, ze kterého italští humanisté vytvořili latinku. Pro všeobecnou tendenci svěřit vše textu hovoříme o karolinské renesanci jako o epoše psaní.

Texty liturgických zpěvů se již nosí pod paží, melodie se i nadále tradují od úst k uším. Jádrem nového liturgického repertoáru, tzv. „starý fond“, se ustálilo asi ve druhé polovině 8. století v některém z kulturních center Francké říše. Pravděpodobně v Metách byl zřízen „kulatý stůl“, kolem kterého se sešli římsští a galikánští kantoři. Architektura římských zpěvů (akcentuace, recitační stupně, kadence) a textová část zůstávají, ostatní je doplněno domácí tradicí. Galikánská ornamentika plná emocí a dvorské elegance je včleněna do římské „apoštolské“ tradice. Na konci 9. století je tato syntéza opřena o postavu papeže - reformátora Řehoře Velikého a nazývá se gregoriánským chorálem⁵. „Revertimini vos ad fontem sancti Gregorii, quia manifeste corrupistis cantum“⁶.

Jiří Hodina

¹ Anselm Grün, Myšlenky na každý den, Portál, Praha 1998, str.68

² Zatímco v severních zemích se římská civilizace pomalu obracela k pohanství a k rodovému způsobu života, v zemích kolem středozemního moře barbarští panovníci neprosazovali vlastní civilizaci na úkor římské a vytvářeli tak iluzi obnoveného „pax Romana“

³ „Hle, jak je dobré a jak milé, když bratři bydlí pospolu.“ Žl 132,1

⁴ Roku 735 posílá Karel Martel svého syna Pipina do Pavie na dvůr langobardského krále Liutpranda, aby zde dovršil výchovu franckého knížete. Nachází zde básníky, gramatiky, lékaře, architekty. Z dochovaných textů víme, že Langobardští králové organizovali svůj dvůr podle římské tradice.

⁵ Neznamená tzv. gregoriánskou reformu konce 11. století, kdy docházelo k ostrým střetnutím mezi Jindřichem IV. a Řehořem VII.

⁶ „Obraťte se k pramenům svatého Řehoře, neboť jste zjevně zkazili zpěv.“ (Roland de Candé, Histoire universelle de la musique, Seuil, 1978, str.192) Slavná věta pochybné autenticity zachycená kronikářem z 11. století. Důležitost, kterou přikládal Karel Veliký gregoriánské reformě, nebyla nezištná. Svoje snahy obnovy míru a sjednocení křesťanských národů opíral o instituci církve, která zajišťovala liturgickou jednotu.

Mezinárodní letní škola duchovní hudby Convivium 2004

Vážení přátelé, milí kolegové – tak je to konečně tady. Ve dnech 22. – 29. srpna se v premonstrátském klášteře v Želivi bude konat Mezinárodní letní škola duchovní hudby Convivium 2004. Pozvání přijalo a potvrdilo celkem 8 špičkových lektorů z České republiky a zahraničí, kteří společně stanovili dramaturgii letní školy a témata jednotlivých tříd.

Společný základ gregoriánského chorálu *Canta et Ambula* se bude pod vedením Jiřího Hodiny a Vincenta Rigota každý den dopoledne zabývat běžnou gregoriánskou praxí. Všichni účastníci Convivia se tak budou mít možnost seznámit s obdobím, jenž bylo výchozím

bodem pro veškerý pozdější vývoj evropské hudby.

Na tento kurs navazují všechny další třídy: gregoriánský chorál pro pokročilé, renesanční a středověká polyfonie, ansámblová třída české duchovní hudby 17. století, sborová duchovní hudba 20. století, pravoslavný sborový zpěv, dirigentsko-sborový seminář protestantské hudby, sólový zpěv a varhanní doprovod gregoriánského chorálu.

Účastníci Convivia budou mít během pobytu možnost navštívit celkem tři koncerty a varhanní nokturno. Společné hudební snažení všech tříd letní školy pak vyvrcholí na závěrečném koncertě a při závěrečné mši svatě v klášterním kostele.

Bližší informace ohledně Convivia naleznete společně s přihláškou v příloženém letáku nebo na webových stránkách www.convivium.cz. Jestliže ani webové stránky neposkytnou odpovědi na všechny vaše otázky, rádi je zodpovíme na telefonních číslech 777 677 848, popř. 602 183 595.

Přijďte, nebudete litovat!

Ondřej Socha

Na výletě v Basileji aneb Jak jsem lovil lektory

lehce humorný článek ze života tajemníka SDH

Psal se dvaadvacátý den třetího měsíce roku 2004. Seděl jsem v kanceláři SDH za stolem a zvažoval nabídku Europa Chor Akademie ohledně Berliozova Requiem. Jarní výlet do Švýcarska a jižního Německa lákal, ale zároveň mě trápily poslední dvě neob-sazené třídy Convivia: dirigentsko-sborový seminář protestantské hudby a sólový zpěv.

Marně jsem si poslední měsíc lámal hlavu a telefonoval na všechny strany, lektoři s prázdným diářem poslední týden v srpnu jako by se do země propadli. Nakonec jsem se rozhodl z bezvýchodné situace zbaběle utéci a pročistit si trochu hlavu na břehu lucernského jezera. A tak jsem se o několik dní později nalézal ve stejné pozici, jen o 900 km dále na jihozápad.

Když jsem tak bloudil po prvním koncertě lucernskými uličkami, padl mi zrak na plakát, zvoucí na koncert absolventů Schola Cantorum Basiliensis. S úžasem jsem si uvědomil, že mě od této světoznámé instituce v oblasti staré hudby dělí sotva 100 km! O dva dny později jsme dostali po přejezdu do Freiburgu volno a já se rozhodl zkusit štěstí.

Vyjížděl jsem v osm ráno a po zdolání švýcarských hranic a dvouhodinovým stání v koloně se mi podařilo najít volné místo v garážích hotelu Europa. S lehkým mrazením v oblasti břišní jsem se vydal do města.

Schola Cantorum Basiliensis se nalézá v malé uličce poblíž Leonhardskirche. Dýchá prastarou atmosférou a ničím nenarušitelným klidem. Její branou, porostlou břečťanem, jsem procházel přesně ve 12 hodin. Potřeboval jsem někde začít, a tak jsem vešel do budovy děkanátu. Po chvíli otálení jsem se osmělil a zeptal se příjemně vypadající ženy na nějakého učitele zpěvu. Usmála se a řekla, že jsem na správné adrese.

Příjemná paní se jmenovala Sharon Weller a vyučovala zpěv a barokní gestiku. Vyslechla mě pozorně, ale když zalovila ve svém diáři, zjistila, že bohužel nemůže přijet; ráda by příští rok. Když jsme se loučili, vybavila mě adresářem všech profesorů školy a poslala do třídy 415 za Evelyn Tubb.

Evelyn Tubb seděla v rohu své třídy a z tmavomodrého hrnečku srkala kávu ze školního bufetu. Vylíčil jsem jí můj problém, ale ani Evelyn přijet nemohla – příští rok by ale prý ráda. Když jsem se zeptal, koho by mi doporučila, na chvíli se zamyslela a pak s prosbou „Could you give me a moment, please?“ vytočila jakési číslo. Když se v telefonu ozval hlas, předala mě. Muž na druhém konci se představil jako Andrew King. Velmi spěchá na jakýsi pohřeb, ale zítra v 11 GMT bude očekávat můj telefon ...

A takhle to šlo pořád. Postupně mi svůj neobyčejně drahocenný čas věnovali Gerd Türk, Ullrich Mesthaller, Andreas Scholl a Dominique Vellard. Všichni byli neobyčejně milí a pozorní, ale nikdo letos přijet nemohl.

S nadějí v Andrew Kinga jsem se v 16 hodin vybatolil ze školy. Když jsem minul prastarou kašnu a vyšel ven na ulici, roztřásla se mi kolena. Teprve teď mi došlo s kým jsem během dopoledne měl tu čest a před očima mi běhaly obálky desítek CD s tučným písmem psanými jmény, které jsem před chvílí oslovoval.

„To chce kafe,“ pomyslel jsem si a vrátil se zpátky do školního bufetu. Alespoň se dám před zpáteční cestou trochu dopořádku. Skoro jsem si ani nevšiml tmavomodrého hrnku, který se objevil proti mně na stole. V rozjímání nad přirozeností hvězd staré hudby mě vzápětí vytrhl příjemný hlas: „So, how did you succeed?“ ...

Ani Andrew King nakonec přijet nemohl, ale doporučil dva interprety, z nichž Nicki Kennedy - profesorka Trinity College university v Cambridge - naše pozvání přijala. Andrease Scholla jsem znovu navštívil o dva dny později na koncertě Janových pašijí se sborem Camerata Vocale Freiburg pod vedením Winfrieda Tolla, který o několik týdnů později svou účast na Conviviu 2004 rovněž potvrdil

Ondřej Socha

Přehledka oceněných skladeb skladatelské soutěže liturgické hudby.

aneb 3 pohledy od nepovolaných

Pohled první

100. výročí úmrtí Antonína Dvořáka lze oslavit jistě mnoha způsoby. Společnost pro duchovní hudbu se rozhodla a začala připravovat již před dvěma lety (!) soutěž z nové tvorby skladatelů duchovní – přesně řečeno liturgické – hudby. Již výsledky textařské části jsme byli příjemně překvapeni. Zejména proto, že nějaké příspěvky vůbec přišly a že většina autorů pochopila, o co vlastně zapojením zpěvu do liturgie jde. Poněkud horší (až na výjimky) to bylo s úrovní básnického zpracování, nejhůře dopadla úroveň „textařského řemesla“. Zákonitosti vnímání textu skladby jsou totiž diametrálně jiné, než básně, což jsme si v době, kdy jsme soutěž vypisovali, neuvědomili ani my. Úspěšný autor musí být spíše textař než básník, nebo alespoň básník s druhou textařskou profesí.

Některé texty byly nicméně liturgickou komisí arcidiecéze pražské a plzeňské schváleny k užívání pro liturgii a mohly být tedy nabídnuty ke zhudebnění.

Tím, že soutěž měla tři kategorie (skladby pro sbor – lidový zpěv – varhanní přede hry), bylo umožněno skladatelům se lépe orientovat v záměrech vypisovatelů soutěže. Zde bych se zmínil o ne snad šťastném zadání varhanních předeher, meziher a doher. Skladatelé měli udány limity: předehra 2 minuty, mezihra 3 a dohra 4 minuty. Teoreticky jistě pěkné, pro skladatele možná spíše krátké, ale když jsem je slyšel ve Svatovítské katedrále, nemohl jsem se ubránit dojmu, že je bude těžké při liturgii použít právě pro jejich trvání. Jako běžný varhaník si nedovedu představit, že by bylo možné uvádět píseň na nápěv Jakožto růžička krásná (je nejčastější PŘED EVANGELIEM a ještě u dalších 8 písní) skladbou Otty Šimka a nezpůsobit celebrantovi dilema: „mám jim do toho vpadnout nebo ne“! Totéž se týká písní ke sv. přijímání, protože při tak dlouhém úvodu většina lidí vyjde z lavic ke sv. přijímání (pochopitelně bez zpěvníků) a potom nezpívá skoro nikdo. Jistě jako samostatné skladby jsou dobré, ale kdy je při liturgii zařadit, když je stále tolik spěchu?

A nyní, co se mi zdá, že se podařilo. Předně realizace v katedrále, skvělý katedrální sbor, účast pana kardinála i přes jeho velké vytížení akcemi, na kterých měl být (vzhledem nejen ke dvořákovskému výročí, ale i našemu vstupu do EU), účast svatovítského faráře kanovníka P. Vágnera i na pohoštění a vůbec setkání a možnost si promluvit s tolika lidmi, kteří mají zálibu v duchovní hudbě a toto své zanícení také na své „parketě“ realizují. Skvělé bylo též vybavení všech přítomných v katedrále texty, které připravil Dr. Kub a jistě mu za to patří velký dík nás všech. Hodnocení po stránce hudební přenechávám povolanějším a již se těším na další nápady výboru k podobným akcím.

J.Eliáš.

Pohled druhý (redakčně kráceno)

O tom, jak tato přehledka proběhla, co se hrálo a proč se to hrálo, se čtenář jistě dozví na jiném místě tohoto Zpravodaje. Já jsem chtěl napsat pouze svoje velmi subjektivní hodnocení, které není žádným oficiálním názorem SDH, ale pouze mým osobním.

Nebyl jsem svědkem toho, že by za zorganizování této v českých poměrech novátorské akce někdo poděkoval těm, kdo se na její přípravě nejvíce nadřeli: panu Bernátkovi, dr. Kubovi a O. Sochovi. Za svoji osobu to tímto činím se zpožděním já. Byl jsem ale svědkem toho, jaká úskalí tito pánové museli překonávat a jakou práci museli odvést. Kdo neví, ani netuší. Klobouk dolů.

Líbilo se mi, že se akce uskutečnila, že přišel pan kardinál, který kvůli ní odřekl jiné daleko lákavější akce. Líbila se mi řada skladeb, zejména páně Slimáčkovy, i interpretace Pražského katedrálního sboru. A samozřejmě se mi líbila závěrečná recepce a udílení ocenění paterem Vágnerem a dr. Eliášem.

A teď k tomu, co se mi nelíbilo. Doufám, že ve vnitro-SDH oběžníku se smí něco i nelíbit. Moje kritika bude anonymní, protože z chyb bychom se měli poučit především my – SDH jakožto pořadatelé.

Skladby, které komise vybrala, byly pro mě z menší části dost zajímavé. Mnozí skladatelé snad o soutěži ani nevěděli, anebo měli něco lepšího na práci, než se věnovat liturgické hudbě. Škoda, bez nich to nebylo posluchačsky ono.

Otazník se mi vznášel i nad přede hrami, mezihrami atd. obecně: jejich větší část na mě působila tak, že jsou dost náročné pro to, aby je méně schopný varhaník nacvičil, zato u schopnějšího varhaníka bych naopak předpokládal, že valnou část z nich nepoužije, protože dá spíše přednost vlastní improvizaci. A to nemluvím o jejich délce, která mi pro praktickou liturgii nepřišla vždy adekvátní.

Interpretace se mi až na jednu výjimku velmi líbila. Onu výjimku nelze přičíst na vrub interpretům samotným, neboť oni přistoupili k účinkování velice obětavě, ale spíše těm, kdo je na přehledku (patrně pod tlakem času a z nedostatku jiné volby) pozvali, což je nakonec SDH jako celek. Poučení si z toho jistě vezmeme.

Mohlo by se zdát, že jsem toho více zkritizoval než pochválil. Nechci tím brát komukoliv elán či zásluhy, ale zároveň by nebylo zdravé, abychom si jen poplácávali na ramena. Poprvé drhne všechno, per aspera ad astra.

Pavel Svoboda

Pohled třetí

Využívám samozvané téměř šéfredaktorské pravomoci Informací a vyjadřuji třetí osobní a nepovolaný pohled jako poslední. Nejdříve k té nepovolanosti oněch pohledů. Povolanější totiž nejsou. Pokud jsou (povolaných prý je mnoho), nejsou alespoň vyvoleni k tomu, aby svůj pohled napsali. Takže nám zbývá jen vyvolenost bez povolání. Někteří z vás, čtenářů tohoto prozatím aperiodika však vyplnili dotazník z minulého čísla v tom smyslu, že by s redakcí časopisu rádi pomohli. Už dlouho jsem z ničeho v SDH neměl takovou radost.

Pokud si dobře vzpomínám na prvopočáteční jednání o soutěži, jejím prvotním úmyslem nebyla oslava dvořákovského výročí, to se stalo spíše vhodnou záminkou, neboť připadlo poblíže data tehdy předpokládaného vyvrcholení. Proto úvahy na téma „proč slavit zrovna Dvořáka, když se dá předpokládat, že jej budou zároveň slavit i jiní a s daleko mocnějšími prostředky“, jsou sice oprávněné, ale nemířící k jádru věci. Konec konců tak kulatého Dvořákovy výročí se již nikdo ze současného výboru SDH (alespoň ve své funkci) nedožije, takže poučení si snad brát ani nemusíme.

K práci zadavatelů a poroty bych měl také nějaké postřehy. Občas bylo poznat, že se v oběm šilo hodně horkou jehlou. Výběr tematických okruhů (sv. Josef, Dobrý Pastýř, mariánská tematika) se udál na podzimním zasedání liturgické komise v roce 2002 a později jej všichni brali za nezpochybnitelný. Je pravda, jak psal ve Varhaníku Radek Rejšek, že byl určen spíše datem finále a nikoli skutečnými potřebami liturgické repertoárové nouze. Za klad můžeme tedy považovat fakt, že začátečnické chyby jsme si odzkoušeli na tématech, která s výsledky skladatelské soutěže nestojí a nepadají. Zaměření dalšího plánovaného kola - doba postní - je tematicky daleko obtížněji uchopitelná a hledat zároveň a napoprvé obsah i formu soutěže by se nám určitě povedlo ještě hůře.

Gesci celé skladatelské části akce měla skladatelská komise SDH. To je do jisté míry přirozené, neboť „naši“ skladatelé nejlépe vědí, jak oslovit své kolegy, aby se soutěže zúčastnili. Na druhou stranu by se v „objednávce“ měli přistě více angažovat i praktičtí ředitelé kůrů a varhaníci, tedy „uživatelé“, kteří myslí přece jen trochu jinak, než tvůrci.

Asi bude dobré, když příští porota(y) bude mít nějaká obecnější kritéria na posuzování skladeb. Případlo mi, že k jednotlivým skladbám přistupovali sice poctivě a nezaujate (anonymitu se nám opravdu podařilo dodržet), ale tak trochu ad hoc, takže porota jako celek by asi měla potíže obhájit svůj verdikt jinými slovy než „tak jsme to viděli“.

K účasti sborů na závěrečné přehlídce bych chtěl podat pár vysvětlení. Rozmyšleno to nebylo tak špatně. Uvažovali jsme o účasti mimopražských, o sboru „nekatolickém“ v rámci ekumenického rozměru akce, o účasti sborů spojených s oceněnými autory. Nenadálé úmrtí Karla Břízy, kolize v termínech (zájezd do Francie a přivádění na svět nového chrámového zpěváka jednou sbormistryní) nám však udělaly čáru přes rozpočet. Za pár let snad bude závěrečná přehlídka tak prestižní akcí, že se o účast na ní budou chrámové sbory prát. Rozhodně bych nerad viděl v této oblasti převahu placených profesionálů. To má význam na koncertech současné duchovní tvorby, ale kdybychom nebyli schopni zajistit přehlídku hudby určené k liturgii těm, kterým je určena, znamenalo by to, že takovou tvorbu vlastně ani nepotřebujeme.

„Když na to nemáte, tak to nedělejte“, byla poznámka, kterou jsem na závěrečné přehlídce rovněž zaslechl. Nesouhlasím. Kdybychom dělali jen to, na co máme, nebudeme dělat prakticky nic. Na malých úkolech nevyrosteme. A jsme neustále otevřeni všem, kteří si myslí, že by přiložení jejich ruky k dílu mohlo úroveň naší činnosti pozvednout. Tuším, že je to nějaký Murphyho zákon, že nic

není tak jednoduché, jak to zpočátku vypadá a že co se pokazit může, to se také pokazí. Ale s tím se už musíme smířit, přírodní zákony, mezi něž ty Murphyho patří, platí spravedlivě pro všechny.

K lidem, kterým moji předřečníci děkovali, bych rád přiřadil i dómského regenschoriho Josefa Kšicu, jehož přínos zejména pro závěrečnou přehlídku byl zcela zásadní. Děkujeme, Josefe.

Nakonec řečnická otázka: „Vylámali jsme si na té akci zuby?“ Proti pravidlu, že na řečnické otázky se neodpovídá, tvrdím: „Skřípalo to, ale zuby jsme si ještě nevyhlámali.“

Jiří Kub

Dubnová anketa

Vážení kolegové,

obracíme se na vás s otázkou zdánlivě jednoduchou, ale o to palčivější. Své odpovědi pošlete prosíme emailem na adresu kancelar@sdh.cz nebo poštou na adresu Společnosti pro duchovní hudbu, Kolejní 4, 160 00 Praha 6.

Rádi bychom znali váš názor v této věci:

Jak by podle Vašich představ měla vypadat chrámová hudba v České republice?

Jaké jsou v současnosti její největší problémy?